

Interview Drs. Ingrid Roos en Professor Emeritus dr. Hans Visser

In verband met eredoctoraat Martin Luther King jr., 20 oktober 1965

19 augustus 2019

SERVUS project verzorgd door Britt Bakker en Sylvia van de Bunt

Introductie

Tijdens de Martin Luther King jr. lezing op 4 april 2017 is aangekondigd dat vanuit SERVUS in samenwerking met Alumni-relaties VU, de VU Vereniging en VU MLK Lezing het project 'Herinneringen aan Martin Luther King jr.(MLK)' is gestart. Dit project houdt in dat er VU-alumni die erbij waren toen King op 20 oktober 1965 aan de VU het eredoctoraat in de Sociale Wetenschappen verkreeg en/of op 21 oktober 1965 aanwezig waren bij de ontmoeting tussen King en VU studenten in hotel Krasnapolsky, zullen worden geïnterviewd over hun ervaringen.

VU alumnus Professor Emeritus Dr. Hans Visser, studeerde Economie aan de VU en werd later hoogleraar monetaire economie aan de VU. De afgelopen jaren heeft hij zich gespecialiseerd in en publiceert over Islamitische Financiering. <https://research.vu.nl/en/persons/h-visser> en <http://personal.vu.nl/h.visser>

VU alumnus Drs. Ingrid Roos, studeerde eerst 2 jaar Biologie aan de VU, en is daarna overgestapt naar Sociologie. Docente Sociologie aan Hogeschool Holland, later Hogeschool Inholland.

Interview met het echtpaar en tevens VU alumni

Ingrid Roos

- Wat is uw naam? *Ingrid Roos*
- Wat is uw leeftijd *80 jaar*
- Wat is uw beroep (geweest)? *Docente Sociologie aan Hogeschool Holland later Hogeschool Inholland*
- Waar hebt u gewoond in 1965 ten tijde van het bezoek van MLK? *Amsterdam*

Hans Visser

- Wat is uw naam? *Hans Visser*
- Wat is uw leeftijd *76*
- Wat is uw beroep (geweest)? *Wetenschappelijk medewerker Economie en later hoogleraar Monetaire Economie VU*
- Waar hebt u gewoond in 1965 ten tijde van het bezoek van MLK? *Haarlem.*

❖ **Introductie**

- Wanneer studeerde u aan de VU en welke opleiding? *We studeerden allebei aan de VU.*
- Ingrid: de eerste twee jaar studeerde ik Biologie, en later ben ik overgestapt naar Sociologie. In 1965 was ik 5e jaars Sociologie. Culturele Antropologie was een onderdeel van de studie Sociologie. Ik koos het vak Niet-Westerse Sociologie als examen onderdeel. Dit wekte mijn belangstelling voor de vrijheidsbeweging in Amerika en de lezing van MLK. In 1964 kwam het boek 'Vrijheid voor mijn Volk' uit bij Callenbach Nijkerk, geschreven door de Zuid-Afrikaanse Nobelprijswinnaar Albert Luthuli. Dat boek vormde een inspiratiebron voor de vrijheidsbeweging die toen gaande was.*
- Hans: ik studeerde Economie aan de VU. Tijdens mijn studie heb ik, toen als enige econoom, het keuzevak Niet-Westerse Sociologie gevolgd, gegeven door de vers aangetreden hoogleraar Pim Schoorl. Ik heb ook één keer een college van hoogleraar Onvlee bijgewoond, dat zal Culturele Antropologie geweest zijn. Het ging al gauw alleen over Soemba. Naar ik later begreep ging dat altijd zo bij Onvlee, en het bleek voor een econoom minder interessant dan Niet-Westerse Sociologie. Hoewel Ingrid Niet-Westerse Sociologie heeft gevolgd in hetzelfde jaar, hebben we elkaar daar niet gezien. Pas later hebben we elkaar ontmoet, bij een cursus van het Hendrik Kraemer Instituut van de Nederlandse Hervormde Kerk en het Zendingscentrum van de Gereformeerde Kerken die gegeven werd in het Gereformeerde Zendingscentrum te Baarn. Algemeen: de VU was destijds erg bezig met het thema (on)gelijkheid en (on)rechtvaardigheid zoals ook door MLK verwoord werd.*
- Ingrid: Een voorbeeld hiervan is een driedaagse conferentie die in april 1964 georganiseerd werd door de Nederlandse Federatie van Universitaire Studieverenigingen in de Sociale Wetenschappen onder de titel 'De Plurale Samenleving: de toepasbaarheid van het begrip in diverse landen' (zie bijlage). De conferentie werd gehouden in Woudschoten. Namens de faculteitsvereniging van Faculteit Sociale Wetenschappen van de VU was ik betrokken bij de organisatie van dit congres. Het Studium Generale van de VU ging in het studiejaar 1963-1964 over actuele problemen in Zuid-Afrika (zie bijlage). Op andere Nederlandse universiteiten zag je ook vernieuwingsbewegingen. Bijvoorbeeld, de toenmalige Katholieke Hogeschool Tilburg (KHT) werd omgedoopt tot de Karl Marx Universiteit.*
- Hans: Er werd geijverd om politieke/marxistische economie in het KHT curriculum op te nemen. Uiteindelijk werd er een hoogleraar, Glombovski, benoemd voor dit onderwerp. Echter, hij behandelde tot teleurstelling van de actievoerders de Marxistische economie aan de hand van mathematische modellen. Dat was niet de bedoeling van de studenten; zij gingen liever de barricaden op.*
- Ingrid: Op de Sociale Faculteit van de VU was het Marxisme minder een leidraad. Onderwijs in Anglo-Amerikaanse theorieën was daar meer gangbaar.*
- Hans: Kenmerkend is dat het vak Ontwikkelingseconomie veel enthousiaste studenten trok. Dit vak werd gegeven door Hans Linnemann, die in 1970 tot gewoon hoogleraar werd benoemd en daarvoor al deeltijds aan de Faculteit*

Economie van de VU verbonden was. Bedrijfskunde bestond nog niet. Dat is later enorm veranderd, in de jaren tachtig trad definitief de verzakelijking in op de VU.; in het studiejaar 2018-2019 trok Bedrijfskunde/Business Administration meer studenten dan de overige richtingen tezamen. Van de 2136 Master studenten stonden er slechts 63 ingeschreven bij Economics, waar Ontwikkelingseconomie deel van uitmaakt.

- Waarom was de Faculteit Theologie niet zo actief in het MLK initiatief? Ingrid: de toenmalige rector magnificus Prof. Dr. R. Schippers was theoloog. Hij had er slechts zijdelings mee te maken. Want MLK kreeg een eredoctoraat in de Sociale Wetenschappen.*
- Hoe bent u betrokken geraakt bij het bezoek van MLK? Hans: er was behoorlijk wat bekendheid gegeven aan het a.s. bezoek van MLK. Het leefde enorm. Ingrid: waarschijnlijk heb ik een uitnodiging gekregen van de vrouwelijke studentenvereniging waar ik lid van was.*
- Hebt u destijds gemerkt dat het bezoek van MLK enigszins controversieel was?*
- Hans: Van controverses over het eredoctoraat is mij niets bijgebleven. Een steeds groter deel van de gereformeerde wereld, waaronder dagblad Trouw onder hoofdredacteur Bruins Slot, werd opener en nam afstand van de betonnen zekerheden en de absolute juistheid van de mening van de eigen groep. VU-historicus prof. A. Th. van Deursen schreef in het VU-gedenkboek 'Een hoeksteen in het verzuild bestel; De Vrije Universiteit 1880-2005': "Menigeen die toen [jaren '30] jong was keek later met onbehagen en soms wrok op zijn gereformeerde jeugd terug als een tijd van benauwdheid en benepenheid, van onwrikbare regels en strikte uniformering. Als gereformeerden iets wisten, wisten ze het zeker, en ze wisten heel veel." (blz. 136). Van die houding werd pas in de jaren '60 op grote schaal afscheid genomen.*
- Ingrid [overigens niet met een Gereformeerde achtergrond]: In de politiek kwam dat tot uiting in bijvoorbeeld de stichting van de PPR (Politieke Partij Radicalen) met iemand als Bas de Gaay Fortman, en de vorming van de groep van de AR-Radicalen binnen de ARP (Anti-Revolutionaire Partij).*
- Hans: We zijn nog eens naar een bijeenkomst van de AR-Radicalen geweest waar spreekster Hannie van Leeuwen, heel lang lid van de Tweede Kamer, uitriep 'En dan doe ik een beroep op het hele Nederlandse volk'. Daarvan waren welgeteld 16 vertegenwoordigers aanwezig. Er was veel in beweging, maar in studentensteden ging het waarschijnlijk sneller dan elders.*

❖ De ceremonie zelf

- Ingrid en Hans: we hadden vooraf afgesproken op de Dam. Daarna zijn we samen naar Hotel Krasnapolsky gegaan. Het was een bijzondere gebeurtenis. Bij binnenkomst werd het lied 'We Shall Overcome' gezongen, en wellicht ook weer aan het einde van de bijeenkomst, na de toespraak van MLK. Iedereen kende de eerste regel van het lied, maar de rest van de tekst nauwelijks. Het zingen was wel heel spontaan. De hele sfeer was zo hoopgevend en optimistisch. Je had het*

gevoel dat het de goede kant opging met de wereld. Het paste helemaal in het vooruitgangsgeloof dat we hadden.

- Welke rol speelde u tijdens het bezoek? *We hadden geen speciale rol, we kwamen als student.*
- Kunt u zich nog een specifiek moment herinneren? Kunt u dit omschrijven? *De zaal zat helemaal vol. We hoefden niet lang te wachten. De sfeer was geweldig.*
- Voor personen die geen deelgenoot hebben kunnen zijn is het soms moeilijk een ervaring te beschrijven. Waarmee was deze ervaring voor u te vergelijken? Kunt u dit beschrijven? *Je voelde je deelgenoot van een beweging die zou leiden tot een wereld met minder discriminatie en ongelijkheid*
- ❖ Na afloop
 - Wat is u het meest bijgebleven van het evenement? *Het besef iemand die geschiedenis maakte te zien en horen spreken.*
 - Heeft het gedachtegoed van MLK een speciale plek in uw leven? Hoe draagt u dit uit? Kunt u hiervan een voorbeeld geven? *De ontmoeting met MLK was één gebeurtenis in een stroom van vooruitgangdenken sinds begin jaren zestig. Later volgden nog andere gebeurtenissen. In 1975 volgde bijvoorbeeld het VU eredoctoraat in de Sociale Wetenschappen voor de Braziliaanse bisschop Dom Helder Camara, ook een idealist voor sociale verandering.*
 - Hans: ik heb jarenlang deel uitgemaakt van het Curatorium van de Don Helder Camara leerstoel. Vaak werd zij bekleed door mensen uit andere continenten die hun sporen verdiend hadden in bijvoorbeeld de bevrijdingstheologie, maar ook de vooraanstaande Islamitische jurist Kamal Hussein uit Bangladesh is onze gast geweest.*
 - Ingrid: Voor ons heeft dit idealisme, mede gevoed door het rapport aan de Club van Rome van 1972, 'The Limits to Growth', ook impact gehad op ons persoonlijk leven. Na ons eerste kind, hebben we namelijk besloten vanuit maatschappelijke betrokkenheid twee Colombiaanse kinderen te adopteren. De kinderen, een jongen Jorge en een meisje Diana, zijn nu midden veertig. Diana heeft overigens ook op de VU gestudeerd.*

Foto uit 1961

Deze foto toont het bestuur van de O.V. Atalanta tijdens het eerste lustrum. Ingrid Roos zit links op de foto. Ze was dat studiejaar de abactis.

